

OBSAH

Předmluva	13
1. kapitola – Vymezení pojmů bezpečnost, bezpečnostní strategie, doktrína a politika státu v ČR a SR, bezpečnostní organizace světa a mezinárodní spolupráce	25
1.1 Ústavní vymezení bezpečnosti státu	25
1.1.1 Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky	25
1.1.2 Ústavní zákon o bezpečnosti ČR a ústavní pořádek ČR	26
1.1.3 Význam ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky	28
1.1.4 Alianční reagence	28
1.1.5 Severoatlantická smlouva (NATO)	28
1.1.6 Subjekty zajišťující bezpečnost České republiky	29
1.2 Terminologie v oblasti bezpečnosti	30
1.2.1 Základní pojmové vymezení v oblasti bezpečnosti	30
1.2.2 Historický vývoj od roku 1990 a recentní stav	33
1.3 Nástin tezí bezpečnostní doktríny (historický vhled)	36
1.3.1 K vymezení pojmu bezpečnostní a policejní doktrína pro oblast vnitřních věcí a vnitřní bezpečnosti	36
1.3.2 Bezpečnostní a policejní doktrína (bezpečnostní a policejní teorie v restriktivním vymezení) a principy právního státu	39
1.3.3 Obsahové formálně právní vymezení a jednota bezpečnostní a policejní doktríny (cíle, bezpečnostní rizika, bezpečnost v materiálním, institucionálním a formálním smyslu)	39
1.3.4 Právo na bezpečnost. Lidská práva a policie. Kontrola bezpečnostních složek a policie	40
1.3.5 Mezinárodní policejní spolupráce	41
1.3.6 Vnější bezpečnost a ochrana ústavního zřízení	41
1.3.7 Represivní a preventivní metody bezpečnostní činnosti	42
1.3.8 Systém bezpečnostní a policejní organizace	43
1.4 Bezpečnostní strategie ČR	43
1.4.1 Úvod	43
1.4.2 Východiska bezpečnostní politiky ČR	44
1.4.3 Bezpečnostní zájmy ČR	44
1.4.4 Bezpečnostní prostředí	45
1.4.5 Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR	48
1.5 Ústavně právní aspekty bezpečnosti Slovenské republiky	58
1.5.1 Teoretická východiska bezpečnosti Slovenské republiky	58
1.5.2 Bezpečnostní politika Slovenské republiky	59
1.5.3 Ústavní vymezení bezpečnosti Slovenské republiky a působnost ústavních orgánů	62
1.5.4 Omezení základních práv a svobod v době krizové situace	66
1.5.5 Omezení základních práv a svobod v Slovenské republice během nouzového stavu	67
1.5.6 Subjekty zajišťující bezpečnost Slovenské republiky	68
1.6 Bezpečnostní organizace světa a mezinárodní spolupráce	72
1.6.1 Bezpečnostní organizace světa	72
1.6.2 Mezinárodní policejní spolupráce	86
2. kapitola – Vnitřní bezpečnost	102
2.1 Vnitřní bezpečnost a související bezpečnostní terminologie	102
2.1.1 Pojmy hrozba a riziko	103
2.1.2 Hodnota (chráněný zájem), aktiva, kritéria	104
2.2 Vnitřní bezpečnost v rámci ČR a EU	105
2.3 Vnitřní bezpečnost jako integrální součást bezpečnostního systému	106
2.3.1 Legislativní rámec bezpečnostního systému	106
2.3.2 Poslání, funkce, struktura a prvky bezpečnostního systému	109
2.3.3 Systémově metodologická analýza bezpečnostního systému ve vztahu k vnitřní bezpečnosti	110
2.4 Konstruktivně metodické prostředky systémového řízení vnitřní bezpečnosti	114
2.4.1 Řízení a koordinace složek bezpečnostního systému	114

2.5	Bezpečnostní politika jako hlavní typ bezpečnostní strategie.....	116
2.6	Místo a úloha bezpečnostní strategie v procesu řízení vnitřní bezpečnosti.....	118
2.7	Policejní organizace jako složitý sociotechnický systém.....	122
2.8	Komplexní model řízení bezpečnosti.....	125
2.8.1	Datová a informační základna komplexního modelu bezpečnosti.....	126
3.	kapitola – Vnější bezpečnost.....	130
3.1	Definování pojmu bezpečnost.....	130
3.2	Definování pojmu vnější bezpečnost.....	132
3.3	Vztah vnější bezpečnosti k bezpečnostnímu prostředí.....	133
3.3.1	Charakteristika bezpečnostních aktérů.....	138
3.3.2	Charakteristika bezpečnostních hrozeb.....	138
3.3.3	Charakteristika asymetrických hrozeb a asymetrického boje.....	139
3.3.4	Charakteristika hybridních hrozeb.....	143
3.3.5	Bezpečnostní komplexy.....	145
4.	kapitola – Evropská bezpečnost.....	146
4.1	Vymezení „Prostoru svobody, bezpečnosti a práva“ v primárním právu EU.....	146
4.2	Strategie vnitřní bezpečnosti EU: pět kroků směrem k bezpečnější Evropě.....	146
4.2.1	Strategie obecně.....	146
4.2.2	Strategické cíle.....	147
4.3	Evropský program pro bezpečnost na roky 2015–2020.....	149
4.3.1	Obecně.....	149
4.3.2	Lepší spolupráce v oblasti bezpečnosti.....	149
4.3.3	Výměna informací.....	150
4.3.4	Operativní spolupráce.....	151
4.3.5	Priority.....	153
4.4	Strategický kompas pro bezpečnost a obranu (2022–2030).....	156
4.4.1	Kompas obecně.....	156
4.4.2	Prioritní opatření.....	157
4.5	Justiční spolupráce ve věcech trestních.....	157
4.6	Policejní spolupráce.....	159
4.6.1	Europol: Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva.....	159
4.6.2	Společné vyšetřovací týmy.....	160
4.7	Ochrana Evropy před terorismem a boj proti němu.....	161
4.7.1	Odhalování a zmírňování rizik CBRNE.....	161
4.7.2	Vymezení teroristických trestných činů.....	162
4.7.3	Financování terorismu.....	163
4.8	Boj proti organizované trestné činnosti.....	164
4.9	Opatření v souvislosti s nelegální migrací.....	165
4.9.1	Evropský program pro migraci: přijímání migrantů.....	165
4.9.2	Evropská migrační síť.....	166
4.9.3	Evropský systém ostrahy hranic (EUROSUR).....	167
4.9.4	Evropská pohraniční a pobřežní stráž.....	167
4.9.5	Navracení ilegálních migrantů.....	168
4.9.6	Frontex a jeho role v ochraně hranic EU.....	169
4.9.7	Řízení smíšené migrace v praxi.....	172
4.9.8	Systém zabránění napomáhání nedovolenému přistěhovalectví.....	183
4.9.9	Potlačování nelegálního zaměstnávání.....	185
4.10	Vnější bezpečnost a organizace mezinárodního krizového řízení.....	186
4.10.1	Mírové operace a krizový management OSN.....	186
4.10.2	NATO v krizovém managementu.....	190
4.10.3	Krizový management Evropské unie.....	194
5.	kapitola – Globální bezpečnost.....	200
5.1	Stát jako organizované násilí.....	200

5.2	Realismus a idealismus	202
5.3	Globální systém a OSN	203
5.4	Globální sociální bezpečnost	205
5.5	Jaderná válka	205
5.6	Omezená válka a eskalace	207
5.7	Bipolarita a neangažovanost	208
5.8	Kontrola jaderného zbrojení	208
5.9	Hegemonie USA	210
5.10	Hegemon a chaos	212
5.11	Jaderné zbraně dnes	213
5.12	Probuzení Číny	216
5.13	Vojensko-strategická rovnováha	218
5.14	Multipolární uspořádání	220
5.15	Postavení malých států	220
5.16	Evropská unie a bezpečnost	223
5.17	Aliance a svobodný jezdec	224
5.18	Bezpečná budoucnost	225
6.	kapitola – Informační bezpečnost	228
6.1	Pojem a charakteristika systému a informačního systému	228
6.1.1	Bezpečnostní systém	229
6.1.2	Informační systém	229
6.2	Druhy informačních systémů v bezpečnostní činnosti	231
6.2.1	Bezpečnostní informace a bezpečnostní informační systémy	231
6.2.2	Informační systémy veřejné správy	234
6.2.3	Informační systémy soukromoprávních subjektů	235
6.3	Informační bezpečnost v bezpečnostní činnosti	236
6.3.1	Ochrana informací	236
6.3.2	Bezpečnostní hrozby, rizika a incidenty v informační bezpečnosti, úniky dat a informací z bezpečnostních systémů	236
6.3.3	Definice bezpečnosti ICT	243
6.3.4	Bezpečnost informačních a komunikačních systémů	244
7.	kapitola – Kybernetická bezpečnost	250
7.1	Kybernetická bezpečnost a kybernetické útoky	250
7.1.1	Definice kybernetické bezpečnosti, kybernetických útoků a kybernetické kriminality	250
7.1.2	Kybernetická kriminalita a lidský faktor	251
7.1.3	Zákon o kybernetické bezpečnosti	251
7.1.4	Další právní předpisy mající vztah k problematice bezpečnosti	260
7.1.5	Právní předpisy EU	262
7.1.6	Kyberterorismus a kybernetická válka	263
7.1.7	Národní strategie a Akční plán kybernetické bezpečnosti	266
7.1.8	Technické normy a další metodiky pro bezpečnost ICT	269
7.2	Represe a prevence u kybernetických hrozeb	272
7.2.1	Útoky na ICT a jejich bezpečnost	272
7.2.2	Krizové řízení	273
7.2.3	Řízení kontinuity činností	273
7.2.4	Vícevrstvá bezpečnost informačních systémů	274
7.3	Další iniciativy Evropské unie	275
8.	kapitola – Metodologické přístupy a analýzy k formování bezpečnostních věd	277
8.1	Úlohy a cíle praxeologie	278
8.2	Úlohy a funkce metodologie věd	282
8.3	Metodologie vědeckého poznání	286
8.4	Struktura a logické formy vědeckého poznání	289

8.4.1	Objekt, předmět a subjekt vědeckého poznání.....	290
8.4.2	Stupně a roviny vědeckého poznání	292
8.4.3	Logické formy vědeckého poznání	295
9.	kapitola – Východiska metodologie praktických věd	301
9.1	Vymezení praktických věd	301
9.2	Praktické vědy jako vědy o umělém.....	301
9.3	Praktické vědy jako vědy o jednání.....	302
9.4	Praktické vědy jako vědy o projektování	304
9.5	Základní charakteristiky praktických věd.....	305
9.6	Cyklus praktického poznání	305
9.7	Praktické jednání a praktické poznávání.....	306
9.8	Příprava praktického jednání.....	307
10.	kapitola – Bezpečnostní vědy jako vědy praktické	309
10.1	Bezpečnost jako východisko vymezení bezpečnostních věd.....	309
10.1.1	Systémový přístup ke zkoumání bezpečnosti.....	309
10.1.2	Charakteristika pojmu, obsahu a faktorů bezpečnosti.....	310
10.2	Východiska teorie bezpečnostních věd a analýza bezpečnosti jako sociálního systému.....	315
10.2.1	Bezpečnost jako sociální fenomén a systém	317
10.2.2	Bezpečnostní sektory sociálního systému bezpečnosti.....	318
10.2.3	Předpoklady a východiska konstituování bezpečnostních věd.....	320
10.2.4	Bezpečnostní rizika, komponenty a cíle bezpečnosti EU	321
10.2.5	Struktura bezpečnostních věd	325
10.2.6	Předmět bezpečnostních věd.....	326
10.2.7	Studie a přístupy ke zkoumání fenoménu bezpečnosti.....	328
10.2.8	Věda o bezpečnosti – securitologie	330
10.2.9	Nekonvenční pohledy na minulost, přítomnost a budoucnost lidstva	332
11.	kapitola – Základní pojmy a teorie bezpečnostních věd	335
11.1	Bezpečnost a způsoby její interpretace	335
11.2	Bezpečnostní událost (incident).....	338
11.2.1	Obecný pojem událost.....	338
11.2.2	Pojem bezpečnostní událost (incident).....	344
11.2.3	Funkce bezpečnostní události (incidentu).....	345
11.2.4	Druhy bezpečnostních událostí (incidentů).....	346
11.2.5	Prvky bezpečnostní události (incidentu)	346
11.2.6	Význam poznávání bezpečnostní události (incidentu).....	351
11.3	Bezpečnostní situace	351
11.3.1	Obecný pojem situace.....	351
11.3.2	Bezpečnostní situace.....	353
11.3.3	Charakteristika stavu poznání a teoretického rozpracování bezpečnostní situace	355
11.3.4	Základní prvky bezpečnostní situace	362
11.4	Bezpečnostní informace	370
11.4.1	Obecný pojem bezpečnostní informace.....	370
11.4.2	Aplikace informačních a komunikačních technologií při racionalizaci informačního procesu	371
11.4.3	Charakteristika a pojem bezpečnostních informací.....	371
11.4.4	Globální plán informačních potřeb	372
11.4.5	Informace jako prostředek poznání bezpečnostní situace.....	373
11.4.6	Informační cyklus	375
11.4.7	Praktická realizace informačního cyklu.....	383
11.4.8	Význam bezpečnostních informací	388
11.5	Bezpečnostní identifikace.....	389
11.5.1	Identifikace bezpečnostních činností	389
11.5.2	Identifikace bezpečnostní situace.....	392
11.5.3	Analýza identifikace a hodnocení stavu a vývoje bezpečnostní situace	394

11.5.4	Kriminalistická identifikace objektů.....	395
11.5.5	Kriminalistická identifikace systémů.....	396
11.5.6	Biometrická identifikace a verifikace.....	399
11.5.7	Identifikace a autentizace v informačních a komunikačních technologiích.....	400
11.5.8	Možnosti identifikace, simplifikace a algoritmizace policejně-bezpečnostní činnosti.....	401
11.6	Úvod do teorie bezpečnosti.....	401
11.6.1	Kategorie bezpečnost v bezpečnostní vědě a v teorii bezpečnosti.....	403
11.6.2	Bezpečnost statická a dynamická.....	403
11.6.3	Typologie entit.....	405
11.6.4	Vnitřní a vnější bezpečnost.....	406
11.6.5	Potřeba bezpečí.....	406
11.6.6	Elity a jejich sociální funkce.....	420
11.6.7	Dimenze bezpečnosti.....	428
11.6.8	Spirituální bezpečnost.....	433
11.6.9	Sociálně a sociální bezpečnost.....	435
11.6.10	Informace, vzdělání a informační společnost.....	437
11.6.11	Teoretické přístupy ke zkoumání globální bezpečnosti.....	454
11.7	Teorie propagandy, dezinformace, informační, psychologická a mentální válka jako mocenské nástroje v globalizovaném světě.....	466
11.7.1	Informační prostředí.....	467
11.7.2	Informační války.....	467
11.7.3	Definice pojmu dezinformace.....	468
11.7.4	Dezinformace jako nedílná součást agresivní propagandy, manipulace, informační a psychologické války.....	471
11.7.5	Oblasti uplatnění dezinformací.....	473
11.7.6	Dezinformační praxe.....	473
11.7.7	Životní cyklus dezinformace.....	474
11.7.8	Informační kanály – média a informační zdroje.....	494
11.7.9	Strategie tlaku a tahu šíření a zpracování (dez)informací (Push and Pull Strategy).....	496
11.7.10	Jak rozpoznávat dezinformace a jak s nimi bojovat.....	499
11.7.11	Základní přístupy boje s dezinformacemi.....	503
11.8	Teorie policejně-bezpečnostní činnosti.....	522
11.8.1	Policie a policejní jednání.....	522
11.8.2	Teorie policejně-bezpečnostní činnosti jako organická součást systému bezpečnostních věd.....	524
11.8.3	Pojem, obsah a hlavní organizačně taktické formy policejně-bezpečnostní činnosti.....	532
11.8.4	Kriminalisticko-bezpečnostní činnost a její druhy.....	535
11.8.5	Správně-bezpečnostní činnost a její druhy.....	538
11.8.6	Integrovaný záchranný systém (krizové řízení).....	547
11.8.7	Profesní činnost, prostředí realizace a profesní profil policisty.....	550
11.8.8	Vysokoškolské vzdělávání policistů.....	570
11.9	Teorie zpravodajské činnosti.....	578
11.9.1	Objekt a předmět teorie zpravodajské činnosti.....	578
11.9.2	Předmět teorie zpravodajské činnosti.....	582
11.9.3	Metodologie teorie zpravodajské činnosti.....	583
11.9.4	Systém teorie zpravodajské činnosti.....	585
11.9.5	Podstata zpravodajské činnosti.....	586
11.9.6	Objekty zpravodajského zájmu.....	586
11.9.7	Subjekty zpravodajské činnosti.....	588
11.9.8	Struktura a obsah realizace procesů zpravodajské činnosti.....	594
11.9.9	Informační podstata procesů zpravodajské činnosti.....	600
11.9.10	Determinanty a konstrukty zpravodajské činnosti.....	602
11.9.11	Operace v procesech zpravodajské činnosti.....	612
11.9.12	Formy zpravodajské činnosti.....	613
11.10	Trendy teorie komerční detektivní bezpečnostní činnosti.....	614

11.10.1	Pojem a obsah teorie komerční detektivní a zpravodajské činnosti.....	615
11.10.2	Právní aspekty (obecná právní východiska) komerční detektivní a zpravodajské činnosti.....	617
11.10.3	Formy metody a prostředky soukromé detektivní činnosti	618
11.10.4	Metody soukromé detektivní činnosti.....	630
11.10.5	Význam komerčních detektivních a zpravodajských činností ve společnosti.....	644
11.11	Teorie ochrany objektů, expertní komerční bezpečnostní činnosti a projektování bezpečnosti.....	646
11.11.1	Teorie ochrany objektů.....	646
11.11.2	Expertní komerční bezpečnostní činnosti	667
11.11.3	Projektování bezpečnosti	680
11.12	Teorie bezpečnostních rizik.....	695
11.12.1	Úvod do teorie bezpečnostních rizik.....	695
11.12.2	Funkce teorie bezpečnostních rizik	697
11.12.3	Postuláty teorie bezpečnostních rizik.....	697
11.12.4	Pojmy teorie bezpečnostních rizik.....	698
11.12.5	Kategorie teorie bezpečnostních rizik.....	702
11.12.6	Činitelé bezpečnostních rizik a jejich kvantifikace.....	705
11.12.7	Manažerství bezpečnostních rizik.....	709
11.12.8	Význam teorie bezpečnostních rizik	717
12.	kapitola – Gnozeologické a sociální komponenty bezpečnostních věd	718
12.1	Systém bezpečnostně-vědního poznání	718
12.1.1	Genetická hlediska bezpečnostně-vědního poznání	718
12.1.2	Strukturální hlediska bezpečnostně-vědního poznání	720
12.1.3	Funkcionální hlediska bezpečnostně-vědního poznání.....	721
12.2	Metodologie bezpečnostně-vědního poznání	725
12.2.1	Funkce a struktura metodologie bezpečnostně-vědního poznání	725
12.2.2	Struktura a funkce metod vědeckého poznání.....	727
12.2.3	Klasifikace metod vědeckého poznání	728
12.2.4	Systém metod vědeckého poznání	730
12.2.5	Metodiky a techniky bezpečnostně-vědního poznání	730
12.3	Společenské determinanty bezpečnostních věd	730
12.3.1	Pozice bezpečnostních věd ve společenských transformačních procesech.....	731
12.3.2	Společenské potřeby a bezpečnostní praxe jako základní determinanty rozvoje bezpečnostních věd	731
12.3.3	Proces institucionalizace a institucionální charakter bezpečnostních věd.....	732
12.3.4	Vědecké společenství bezpečnostních věd.....	732
13.	kapitola – Potřeba vědeckých poznatků v současné bezpečnostní praxi.....	736
13.1	Pojem, klasifikace a základní znaky potřeb bezpečnostní praxe.....	736
13.2	Potřeba prognostických poznatků (specifický druh vědeckého poznání)	742
13.3	Metodika získávání prognostických poznatků	743
13.4	Využívání prognostických poznatků v prostředí bezpečnostní organizace.....	754
14.	kapitola – Transfer vědeckých poznatků do bezpečnostní praxe.....	758
14.1	Charakteristika a prognóza vývoje bezpečnostní praxe.....	758
14.2	Riziko nesprávného transferu vědeckých poznatků do praxe	759
14.3	Využití krizových scénářů při institucionalizaci transferu	761
14.4	Teoretické otázky transferu vědeckých poznatků	765
14.4.1	Charakteristické rysy transferu	766
14.4.2	Základní stránky transferu.....	766
14.4.3	Roviny chápání transferu	771
14.5	Informační transfer vědeckých poznatků do bezpečnostní praxe	773
14.6	Základní pojmy a východiska transferu vědeckých poznatků do bezpečnostní praxe	774
14.6.1	Roviny transferu vědeckých poznatků	776
14.6.2	Transfer vědeckých poznatků v procesu rozhodování	781
14.6.3	Bezpečnostní manažer jako řídicí subjekt transferu vědeckých poznatků.....	782
14.6.4	Bariéry transferu vědeckých poznatků.....	787

15. kapitola – Bezpečnostní výkladová terminologie	790
15.1 Základní pojmy – bezpečnostní vědy (Security sciences)	790
15.1.1 Úvod do základní bezpečnostní terminologie a její stav	790
15.1.2 Lidský systém	800
15.1.3 Udržitelný rozvoj	800
15.1.4 Udržitelný způsob života	801
15.1.5 Projektování	801
15.1.6 Prostředí	802
15.1.7 Bezpečnostní prostředí	803
15.1.8 Prognózování v bezpečnostním prostředí	804
15.2 Základní pojmy – objekty, vazby, procesy a zájmy.....	804
15.2.1 Objekty, procesy a interakce	805
15.2.2 Kategorie objektů.....	823
15.3 Základní pojmy – jevy, události, stavy a situace.....	837
15.3.1 Jevy, děje, události, stavy a situace	837
15.3.2 Informační spolehlivost	859
15.3.3 Bezpečnost a bezpečí	862
15.4 Základní pojmy hrozby, rizika a jejich řešení.....	873
15.4.1 Hrozby a jejich dopady	873
15.4.2 Bezpečnostní vlastnosti objektu	890
15.4.3 Úloha, problém, krize, krizová situace, krizový management	905
15.4.4 Krizová situace	915
15.4.5 Vnitřní a vnější bezpečnost.....	917
15.5 Základní pojmy – strategie a politika zajištění bezpečnosti státu.....	920
15.5.1 Zajištění bezpečnosti země/státu	920
15.5.2 Bezpečnostní politika a plánování zajištění bezpečnosti země/státu	922
Závěry	926
Резюме	945
Summary	947
Literatura	949
O autorech	991
Jmenný rejstřík	997
Věcný rejstřík	1001